

RESTAURERING, RÖDFÄRG & ROSOR

Efter en noggrann renovering är den gamla grindstugan Ebbalund, som stod obebod i 73 år, åter permanentbostad och i bättre skick än någonsin. Trädgården har blivit en lummig dröm med växthus och mängder av gammaldags rosor.

TEXT SOFIA MEURK | FOTO SOFIA MEURK & PHILIP HÅKANSON

Huvudbyggnaden fick sitt nuvarande utseende på 1860-talet, medan verandorna tillkom vid sekelskiftet 1900. Staket och grindar har Johan tillverkat.

Trädgården är uppdelad i blomsterträdgård och grönyta med fruktträd och växthus. Spaljéstaketet är inspirerat av Hildašholm i Leksand. Växthuset som ligger i vinkel till Lillstugan i bakgrunden, har Johan byggt efter olika förlagor, som ett växthus i Gamla Linköping.

Salen i parstugan. Här står arvegods från Evas morförlädrar. I fönstren står Märbackapelargoner och rosengeranium. Tapeten kommer från Lim&Handtryck.

Nära den gamla porslinsfabriken i Gustavsberg öster om Stockholm ligger ett litet 1700-talshus som tycks ha nio liv. Flera gånger har huset varit rivningshotat och i början av 1990-talet var det svårt förfallet. I dag är det en liten pärla, efter att ha hamnat i händerna på helt rätt personer.

Den äldsta delen av huset är en enkelstuga från 1700-talet med kök och farstu. Från början var det en grindstuga utmed gamla landsvägen till Stockholm. Före 1800-talets mitt byggdes grindstugan ut till en parstuga. Övervåningen tillkom kring mitten av 1800-talet och därefter gjordes tillbygg-

naden i vinkel på baksidan. Från 1870-talet fram till 1938 var här handelsbod och mellan 1938 och 2011 var huset obebott.

I mitten av 1990-talet köptes huset av byggnadsvårdaren Sverker Sihlberg, som använde det som hantverksskola i husrestaurering för sina anställda.

2011 VAR DET dags att sälja. Johan Knutssons pappa visste att Johan och hans fru Eva letade efter ett gammalt kulturhistoriskt intressant hus och tipsade om annonsen.

Johan åkte dit och tittade utvändigt.
– Jag fångslades av byggnadens patina. När det står att det är originaldetaljer och

Tillredningsköket ligger i tillbyggnaden på baksidan av huset, i det som tidigare var ett förråd.

Över dörren sitter en enkel hängränna snickrad av två brädor på träkonsoler. I rabatterna växer fjärilsbuske, blå bolltistel, prakttriddarsporre, pioner och malvor.

Nedan: Huset är tillbyggt i omgångar genom åren. I den vänstra delen fanns tidigare en butik.

Från köket ser man in i den lilla tillbyggnaden med spis, arbetsbänk och kyl/frys. Det ursprungliga köket finns bevarat med hörnskåp, vedspis och diskbänk. Den gröna kulören har Eva och Johan blandat till utifrån kulören på ett skåp som tidigare ägaren Sverker Sihlberg tog hit från Södermalm i Stockholm.

Johan och Eva är kulturhistoriker och gillar gamla hus med patina och årsringar. Ebbalund har kommit i rätta händer!

pietetsfullt renoverat brukar det sällan stämma. Men taken hade både enkupigt och tvåkupigt glaserat tegel och takpapp, och panelbrädorna var charmfullt skarvade.

Johan ringde Eva och bad henne komma dit direkt. Det hade hunnit bli mörkt när hon kom fram och de gick runt på tomten i skymningen. På visningen några dagar senare fängslades de av den låga takhöjden och atmosfären i stora rummet.

UNDER VISNINGEN VÄCKTES funderingar kring hur man skulle kunna komplettera huset – både över- och undervåning var verkstad. Trädgården var bara en enda stor grusplan.

När köpet väl var klart började planeringen. De startade med att rita trädgården och planera formen på tomten. Johan tecknade hur det skulle se ut.

– Det röda staketet som följer terrängen var det första vi gjorde för att rama in trädgården. Vi ville signalera att vi flyttat in! Fönsterluckorna på lillstugan i ett hörn av tomten tog vi bort direkt för att visa att någon hade flyttat in, och Eva sydde gardiner.

Eftersom tomten såg ut som en parkeringsplats fick de arbeta mycket med planteringar och gräsytor. Johan har byggt sex grindar och det gröna spaljéstaketet, som är

OM HUSET

Här bor: Eva Sundström, Johan Knutsson, katterna Malva och Nelly.

Arbetar med: Eva är enhetschef för Skansens klädkammare. Johan är professor i möbelkultur på Malmstens, Linköpings universitet.

Huset: Ebbalund ligger inom riksintresseområde och har högt kulturhistoriskt värde, är skyddat i detaljplan och får inte rivas eller förvanskas.

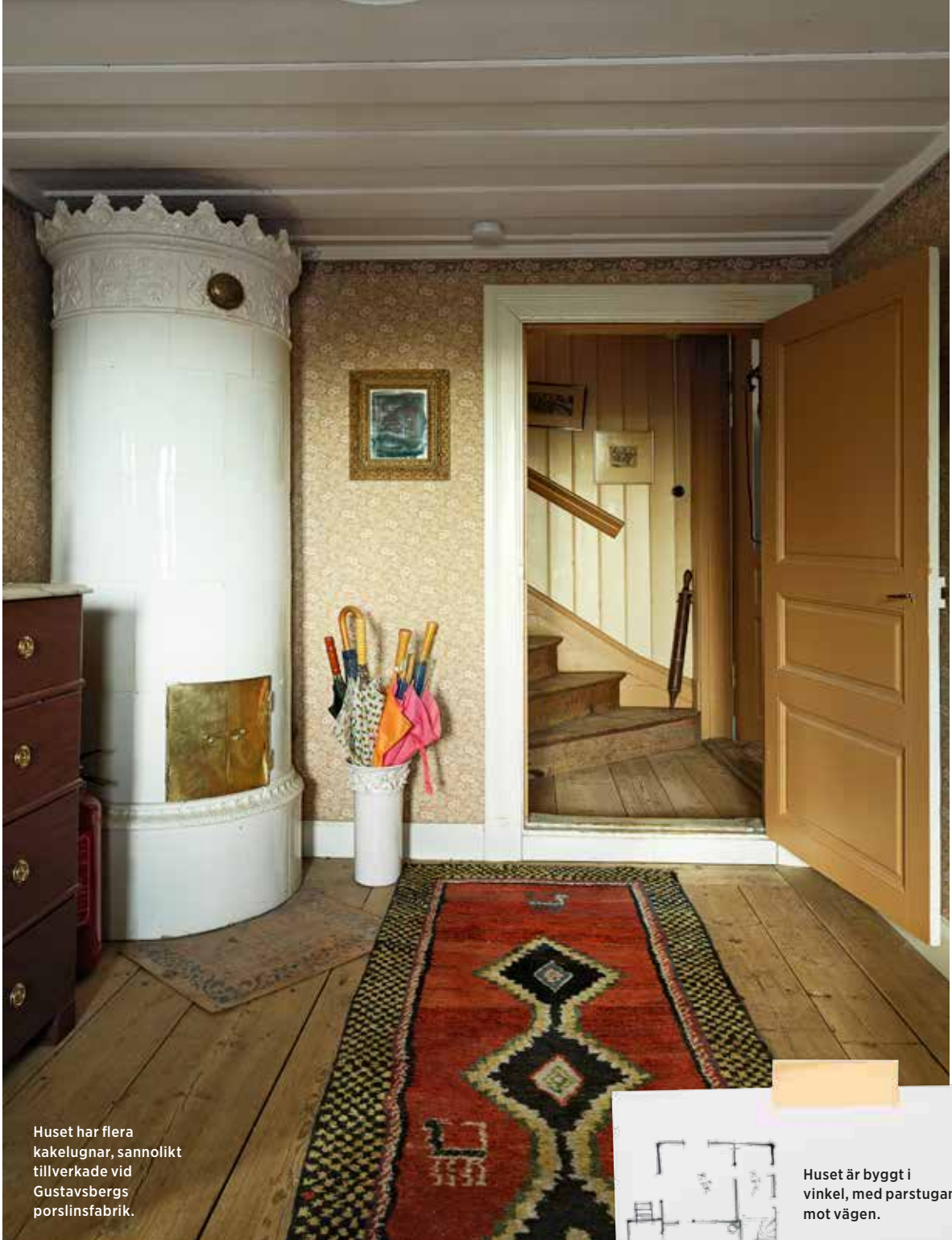

KULÖRER

Spaljéstaket: Ottossons Thottgrön. Dörrar och fönsterbågar: Gysinges Kromoxidgrön. Hus och staket: Faluröd slamfärg. Grindar: Vit linoljefärg.

Trappan till övervåningen tillkom på 1860-talet då parstugan byggdes på. Patinan är kvar! Dörren mellan stora salen i före detta handelsboden och trapphuset i parstugan är gammal, med etsat glas.

Huset har flera kakelugnar, sannolikt tillverkade vid Gustavsbergs porslinsfabrik.

I trädgården blommar gammaldags väldoftande rosor som Gallica och Centifolia.

Johans arbetsrum ligger på övervåningen i parstugan. Soffan är ärvd från Johans farmor och skrivbordet från hans morfar. Bård och tapet med typiskt jugendmotiv.

Huset är byggt i vinkel, med parstugan mot vägen.

PLANLÖSNINGEN

Huset mot vägen innehåller kök och sal på bottenvåningen och två små arbetsrum en trappa upp. Huskroppen i vinkel mot baksidan innehöll handelsboden och bestod av ett stort rum nere och ett stort rum uppe. Här finns nu sällskapsrum med biblioteksdelen och matsal och på övervåningen ligger sovrummet och Evas ateljé.

Strömbrytaren är gammal och stämmer väl med huset. Den är troligtvis från kontinenten.

inspirerat från Hildasholm i Leksand. Eva och Johan ville ha en fläderhäck, så spaljén kom till för att ge stöd åt flädern och hålla djuren ute. Då skapades också ängen mellan rosariet och lillstugan.

HUSET VAR REDAN renoverat av Sverker Sihlberg med mycket känsla för traditionella material och metoder. Sneda golv, låga dörröppningar, prång och mesta möjliga respekt för huset har kombinerats med nödvändiga tillägg.

Det gamla köket med sin vedspis var varmsamt renoverat. Men det saknade modern spis, kyl och frys. I stället för att ändra på något i den gamla köksmiljön blev lösning-

en att använda ett befintligt förrådsrum intill. Till sin hjälp hade de snickaren Karl-Erik Ajger som har stor vana av äldre byggnader och alltid lyhörd för speciella önskemål.

Nu är ytor för matlagning inredda i den lilla smala tillbyggnaden på baksidan medan matplatsen ligger i det större rummet intill med murstock, vedspis och det gamla köksskåpet som Sihlberg hittade i en lägenhet i Stockholm och som varit utgångspunkt för Ajgers snickerier i den nya köksdelen.

PÅ ÖVERVÅNINGEN i den före detta handelsbodsdelen har de inrett sovrum. Rummet

Katten Nelly sitter gärna på kokbokshyllan i köket.

Matplatsen i köket. Slagbordet är köpt i en antikaffär och Leksandsstolarna är köpta på fabriken i Siljansnäs, som tillverkar stolarna. I hörnet skymtar det skåp som fick vara mall för den kompletterande nytillkomna köksdelen.

Stora salen var verkstad när Eva och Johan köpte Ebbalund och innan dess var den diversehandel. Nu är här matsal och bibliotek. Efter visst övervägande fick lysrören sitta kvar.

Sovrummet är inrett i den del av huset som var handelsbod förr. Johan har byggt en rymlig garderob i ena hörnet. Schablontapeten är från Gysinge och heter Farstun.

Ebbalund som det såg ut på 1920-talet och vid tillträdet. Då utan trädgård och staket.

EBBALUNDS HISTORIA

1750-tal: Huset med farstu och kök byggs som grindstuga åt jordegendomen Östra Ekedal.
1820-1830-tal: Huset byggs ut till parstuga.
1840-tal: Det lilla huset med brutet tak får övervåning, snickarglädje och balkonger.
1870-tal: En köpman flyttar in och öppnar specerihandel. Ebbalund övergår från grindstuga till handelshus.
1938: Handeln upphör.

1938-början av 1990-talet: Husen används som verkstad och lager och förfaller successivt.
Början av 1990-talet: Byggmästaren Sverker Sihlberg restaurerar Ebbalund och driver hantverksskola här i sex år.
2000-tal: Ebbalunds Byggnads AB håller till i huset.
2011: Johan Knutsson och Eva Sundström köper Ebbalund, inreder det till bostad och anlägger trädgården.

var stort men delades av och innehåller nu också Evas ateljé med vävstol. I ena hörnet av sovrummet byggde de en stor klädkammare, med dörr till Johans arbetsrum på övervåningen i gamla grindstugan.
Evas och Johans råd till nyblivna ägare av gamla hus, är att ta det lugnt.
– Ta en bit i taget och jobba inte ihjäl er. Gästtoa måste man inte ha, till exempel.
Sedan de tog över huset har de fått väldigt många positiva kommentarer kring tomt- och husarbete.
– Många stannar till och pratar en stund över staketet. Det finns bara trevliga människor här i omgivningarna. ●